

Raadsmemo

Van : Wethouder H. Brinkman
Afdeling : Fysieke Leefomgeving
Betreft : Stand van zaken spoortracé Zwolle - Meppel en treinhalt Staphorst
Datum : 27-2-2024
Registratie nr. : ADV/24 - 17867
Zaaknummer : Z48567

Onderwerp

Stand van zaken flessenhals Zwolle – Meppel en Treinhalt Staphorst

Doel

Ter informatie en naar aanleiding van toezegging 321

Toelichting

Het spoortracé Zwolle – Meppel haalt wekelijks de krant. De berichtgeving gaat doorgaans over de vele vertragingen - gemiddeld 9 uur per week – en oproepen vanuit gemeenten, provincies, regio en de Tweede Kamer om hier snel iets aan te doen.

Aan de hand van dit raadsmemo informeren we u over de dynamiek rondom de ‘flessenhals’ Zwolle – Meppel. Ook informeren wij over de stand van zaken omtrent treinhalt Staphorst. De actualisatie van het haalbaarheidsonderzoek naar een treinhalt in Staphorst komt daarbij ook aan de orde.

Behandeladvies

Ter kennisgeving aannemen

Vervolg

Zie tekst op volgende pagina's

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken

N.v.t.

Wat leest u in dit memo?

Met dit raadsmemo informeren wij u over de dynamiek rondom de 'flessenhals' Zwolle – Meppel. Concreet worden de volgende onderwerpen toegelicht:

1. Flessenhals Zwolle – Meppel
2. Treinhalte Staphorst en actualisatie haalbaarheidsonderzoek
3. Overgang Gorterlaan
4. Vervolg

Flessenhals Zwolle – Meppel

De dynamiek op spoor in en rondom Staphorst wordt sterk bepaald door het traject wat in de media en Tweede Kamer inmiddels de 'flessenhals' Zwolle – Meppel is gaat heten. Al het terreinverkeer richting Leeuwarden en Groningen moet over deze spoorverbinding. Aangezien hier gemiddeld 9 uur per week vertraging plaatsvindt, hebben de provincies en gemeenten in Noord Nederland er veel belang bij dat deze flessenhals robuuster wordt gemaakt. Dit kan door de aanleg van een vierde perron in Meppel en het opheffen en / of veiliger maken van een aantal overgangen – zoals bijvoorbeeld het ondertunnelen van de spoorwegovergang bij de Gorterlaan. Voor het totaalpakket aan maatregelen is ongeveer € 70 miljoen nodig.

Stand van zaken aanpak flessenhals

1. Eind 2022 werd het [Amendement van de leden Minhas en Van Ginneken over het verbeteren van de spoor- en perroncapaciteit van Meppel](#) aangenomen. Hiermee is € 35 miljoen vrijgemaakt voor aanpak van de flessenhals.
2. Op 16 januari 2024 heeft de regio Zwolle een [petitie aangeboden](#) aan de leden van vaste kamercommissie voor infrastructuur en waterstaat.
3. 15 februari is door de tweede kamer in [deze vergadering](#) gestemd over [dit amendement](#) van het Lid Grinwis c.s. Hiermee is € 40 miljoen vrijgemaakt.
4. De flessenhals Zwolle – Meppel is opgenomen in het [MIRT overzicht 2024](#).
5. Volgens Prorail is de [verkenning maatregelen Meppel](#) eind 2024 gereed

Treinhalte Staphorst

Dynamiek in de Tweede Kamer

Op 1 december 2022 is in de Tweede Kamer een [motie](#) aangenomen waarbij het kabinet wordt opgeroepen om “te onderzoeken of station Staphorst van de grond kan komen en te bekijken of en hoe de planning naar voren kan worden gehaald, en de Kamer hierover in het voorjaar van 2023 te informeren”. In de [MIRT brief](#) van het voorjaar 2023 geeft de minister hierover het volgende aan: “Het [amendement](#) ten aanzien van Meppel wordt momenteel vorm gegeven door in den brede te inventariseren welke uitdagingen en wensen er liggen rondom Meppel, om zo te zorgen dat we met elkaar de juiste (pre)verkenning door ProRail in gang laten zetten. In deze studie wordt ook direct de inpasbaarheid van station Staphorst meegenomen, waardoor invulling wordt gegeven aan de [motie van het lid Pouw-Verweij](#)”.

Actualisatie verkenning treinhalte Staphorst

In 2016 heeft de gemeente samen met de provincie, NS en ProRail onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van een nieuw station. In het onderzoek heeft ProRail een uitspraak gedaan over de haalbaarheid van de bediening van een station Staphorst, de ruimtelijke inpassing en de kosten daarvan. De conclusie van deze studie was dat de ruimtelijke inpassing van een nieuw station geen grote belemmeringen ontmoet. Tegelijkertijd is besloten het vervolg op het ontwikkelproces vanuit NS en ProRail van het station uit te stellen totdat een drietal geconstateerde onzekerheden zijn weggenomen¹. Inmiddels zijn zeven jaren verstreken en is de situatie op verschillende punten mogelijk gewijzigd. Om die reden heeft de gemeente Staphorst adviesbureau RHDHV opdracht gegeven om een bijgewerkte haalbaarheidsstudie op te stellen voor een nieuwe treinhalte in de gemeente Staphorst. De conclusies zijn hieronder kort weergegeven.

1. Conclusie uit dit onderzoek is dat de vervoerswaarde van een treinhalte in Staphorst toereikend is. Er liggen kansen om de vervoerswaarde nog verder te versterken door een eventuele openbaar vervoer hubfunctie. Een andere kans hiertoe is het integraal ontwikkelen van de uitbreidingslocaties met de stationsomgeving.
2. Er liggen kansen op de inpassing van station Staphorst in de toekomstige dienstregeling, maar dit blijft nog steeds afhankelijk van de huidige ontwikkelingen op het traject zoals onder andere het spoorknooppunt bij Meppel en het aquaduct ter hoogte van het Harinxmakanaal en de mogelijke komst van het extra station Leeuwarden Werpsterhoeke op de lijn. De samenhang tussen deze ontwikkelingen moet zowel regionaal als op de landelijke ov- en spoortafel worden benadrukt.
3. In Staphorst is genoeg ruimte voor de ontwikkeling van een nieuw treinstation. Met name op een locatie aan de J.J. Gorterlaan is de inpassing goed mogelijk. Het nadeel is dat deze locatie meer voorzieningen en extra verbinding met de kern zal behoeven. De locatie aan de Gemeenteweg heeft minder ruimte. Dit maakt de inpassing lastig maar niet onmogelijk. De realisatie van het station op deze plek vergt waarschijnlijk de opheffing van de overweg in de Gemeenteweg en de aanleg van een nieuwe oost-west-verbinding via een onderdoorgang. Tegelijkertijd heeft deze locatie wel direct een goede centrale ligging. Het is niet relevant om een voorkeurslocatie te duiden binnen deze studie zonder overleg met partnerpartijen.

Overgang Gorterlaan

De spoorwegovergang bij de J.J. Gorterlaan maakt onderdeel uit de van [verkenning maatregelen Meppel](#) door ProRail. Eind 2024 gereed. Het [collegebericht](#) van 19 april 2022 over het uitstellen van werkzaamheden voor verbreding van deze spoorwegovergang, is daarmee nog steeds actueel. Het opheffen/ondertunnelen van een spoorwegovergang is randvoorwaardelijk voor haalbaarheid van een treinhalte in Staphorst.

¹ Zie voor de rapportage uit 2016: <https://staphorst.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/9d9a3a3b-f2d0-4e44-b240-146e92b51f6d>

Vervolg

Het vervolg ten aanzien van treinhalt Staphorst is als volgt:

2024: verkenning ProRail

Zoals eerder in dit memo is aangegeven, is ProRail aan de slag met een verkenning waarin “in den brede geïnventariseerd wordt welke uitdagingen en wensen er liggen rondom Meppel”. In deze studie wordt ook direct de inpasbaarheid van station Staphorst meegenomen. Hoewel ProRail in dit kader een gesprek met Staphorst zal arrangeren, is Staphorst feitelijk geen partner in dit proces. De uitkomsten van de pre-verkenning door ProRail worden in 2024 of “hoogstens 2025” verwacht. Hierbij zullen we er scherp op moeten zijn dat de belangen van de gemeente zorgvuldig afgewogen worden en er voldoende recht wordt gedaan aan de wens van de Tweede Kamer en Provincie Staten om de komst van een treinhalt in Staphorst te versnellen. Het college plant een gesprek in met de gedeputeerde Mobiliteit, waarbij ons verzoek zal zijn dat de provincie onze gedeelde belangen voortvarend onder de aandacht blijft brengen.

Daarna

De actualisatie van de verkenning treinhalt Staphorst schetst een beeld van de stappen die gezet moeten worden nadat er zicht is op de financiering van het exploitatietekort en realisatie van samenhangende ontwikkelingen:

- BO-MIRT Oost-NL: mogelijk besluit over investeringsbijdrage IenW.
- Voorlopige besluitvorming over investeringsbijdrage, exploitatiebijdrage, toekomstige lijnvoering buslijn 40 en ongelijkvloerse kruising door provincie Overijssel en gemeente Staphorst;
- Intentie tot bediening Staphorst door vervoerder(s);
- Integrale besluitvorming door provincie en gemeente en opdrachtverstrekking aan ProRail;
- Alternatievenstudie en planuitwerkingfase door ProRail
- Aanvraag treinvrije periodes die nodig zijn voor realisatie;
- Realisatiefase station en onderdoorgang door ProRail;
- Realisatie overige infra aanpassingen en omgeving door gemeente.
- Ingebruikname station Staphorst

Relatie met andere ontwikkelingen

Er liggen kansen op de inpassing van station Staphorst in de toekomstige dienstregeling, maar dit blijft nog steeds afhankelijk van de huidige ontwikkelingen op het traject zoals onder andere het spoorknooppunt bij Meppel en het aquaduct ter hoogte van het Harinxmakanaal en de mogelijke komst van het extra station Leeuwarden Werpsterhoeke op de lijn.